

Poznań, 5 stycznia 2023 r.

dr hab. Artur Kroschel, prof. AMP
Akademia Muzyczna
im. Ignacego Jana Paderewskiego
w Poznaniu
Wydział Kompozycji, Dyrygentury,
Wokalistyki, Teorii Muzyki
i Edukacji Artystycznej

RECENZJA

dorobku artystycznego, dydaktycznego i organizacyjnego oraz dzieła artystycznego Pana dra Wojciecha Błażejczyka w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego, w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki muzyczne, przygotowana na podstawie Autoreferatu, dokumentacji dorobku artystycznego oraz dzieła artystycznego płyty monograficznej *General Theory of Relativity* oraz opery multimedialnej *Bunkier. Fake Opera* na dwoje śpiewaków, aktora, tancerkę, zespół instrumentalny, elektronikę i wideo, przedstawionych w postaci partytur i nagrań.

Zleceniodawca recenzji

Rada Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina, pismo z dnia 20 września 2022 roku.

Podstawowe dane o Kandydacie

Pan dr Wojciech Błażejczyk w roku 2005 ukończył studia na kierunku stosunki międzynarodowe na Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, uzyskując dyplom magistra. Następnie ukończył studia Wydziale Reżyserii Dźwięku Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina oraz na Wydziale Kompozycji, Dyrygentury i Teorii Muzyki Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina, odpowiednio w roku 2009 i 2011, uzyskując dyplom magistra na kierunku reżyseria dźwięku (klasa prof. Andrzeja Lupy) oraz dyplom magisterski z kompozycji (klasa prof. Zygmunta Krauze). W roku 2016 uzyskał stopień doktora sztuki w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie reżyseria dźwięku nadany uchwałą Rady Wydziału Reżyserii Dźwięku Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina. Promotorem w przewodzie doktorskim była prof. dr hab. Joanna Napieralska. Od roku 2011 Pan dr Wojciech Błażejczyk rozpoczął pracę na Wydziale Reżyserii Dźwięku Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina, początkowo jako asystent, później

jako adiunkt. Od roku 2019 zatrudniony jest na Wydziale Kompozycji i Teorii Muzyki Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina na stanowisku adiunkta oraz jest kierownikiem Chopin University Electronic Music Studio.

Obowiązujące przepisy prawa

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, art. 219 ust. 1 pkt 2.

Dorobek artystyczny

Pan dr Wojciech Błażejczyk prowadzi bardzo aktywną działalność artystyczną związaną z prawykonaniami, wykonaniami, nagraniami własnych kompozycji. Utwory Habilitanta wykonywały na przykład takie zespoły jak Ensemble Nostri Temporis, Ensemble Musikfabrik, Klangforum Wien, Hashtag Ensemble, Spółdzielnia Muzyczna Contemporary Ensemble, Kwartludium, Radomska Orkiestra Kameralna, ElettroVoce (Agata Zubel, Cezary Duchnowski) czy wybitni soliści: Joanna Freszel, Rafał Łuc, Dorota Miśkiewicz, Aleksandra Demowska-Madejska, Adam Eljasiński. Kompozycje dra Wojciecha Błażejczyka włączane były do programów festiwali w Polsce – Festiwal Muzyki Współczesnej Nowe Fale w Gdańsku, Warszawska Jesień, Musica Polonica Nova we Wrocławiu, Warszawskie Spotkania Muzyczne, Sacrum Profanum w Krakowie, Neoarte Festival w Gdańsku, AudioArt Festival w Krakowie oraz za granicą – Arena Festivalo (Ryga), Realtime Festival (Brema), Intersonanzen (Poczdam). Również sam Kompozytor często występował w roli wykonawcy swoich utworów, tak było na przykład w utworze *Obiektofonia 6.0, Étude Semi-Concrète for Many Strikes On Different Objects, Gestofonia, Ryzmafory, A Trip to the Moon, Droga czterech bram*, w których wykonywał partie różnych instrumentów na czele z gitarą elektryczną, gitarą basową, obiektofonami oraz elektroniką. Po uzyskaniu stopnia doktora ukazały się cztery monograficzne płyty CD z muzyką Habilitanta wydane przez Requiem Records, Kairos oraz Chopin University Press oraz kilka płyt, na których zarejestrowane zostały pojedyncze utwory, w tym między innymi Kronika Warszawskiej Jesieni wydana przez Polmic. Pan dr Wojciech Błażejczyk jest również autorem muzyki do filmów (między innymi w reżyserii Igora Dewolda, Julii Groszek, Adriana Dmocha, Anny Konik) oraz muzyki do spektakli teatralnych (między innymi w reżyserii Ewy Piotrowskiej, Andrzeja Bociana, Igora Gorzkowskiego, Waldemara Raźniaka), która pisana była na przykład dla Teatru Pleciuga w Szczecinie, Teatru Baj w Warszawie, Teatru Polskiego Radia czy Teatru Lalki i Aktora w Łomży. Ważnym obszarem

działalności Habilitanta jest także reżyseria dźwięku. Tutaj w dokumentacji postępowania habilitacyjnego pojawia się realizacja *sound designu* audiobooka *Anima* w reżyserii Krzysztofa Komandera wydanego przez Audiotekę czy reżyseria dźwięku na koncertach muzyki współczesnej, na przykład podczas Festiwalu Tradycji i Awangardy Muzycznej Kody w Lublinie.

Ogólnie dorobek artystyczny dra Wojciecha Błażejczyka jest bogaty i różnorodny. Widać w tej działalności duże zainteresowanie oryginalnymi zestawieniami i wyborami instrumentów – na przykład *Wytrącone z równowagi* monodram na jednego performerera i obiekty dźwiękowe, *Teoria strun* na 11 instrumentów strunowych Harrego Partcha, *Co-Relations* na głos i gestofon. Za działalność artystyczną Pan Wojciech Błażejczyk został odznaczony przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego odznaką honorową „Zasłużony dla Kultury Polskiej”. W roku 2019 otrzymał Prix CIME – nagrodę International Confederation of Electroacoustic Music Prix. W roku 2021 podczas festiwalu Warszawska Jesień zrealizował utwór *Usłysz ciszę!* na zespół wykonawców w ramach projektu prowadzonego przez Fundację Automatophone we współpracy z Instytutem Głuchoniemych. Warto podkreślić, że bardzo bogata jest również działalność artystyczna Habilitanta przed uzyskaniem stopnia doktora.

Pan dr Wojciech Błażejczyk jest zatem kompozytorem, reżyserem dźwięku i wykonawcą (ta ostatnia działalność dotyczy utworów innych kompozytorów i własnych). Taka potrójna rola pozwala na zdobywanie coraz większego doświadczenia na wszystkich polach działalności, zaś wyciągnięte z tej pracy wnioski kształtują warsztat i styl kompozytorski Habilitanta (pisze o tym Autor na stronach 4 i 5 Autoreferatu). W Autoreferacie znajdujemy opisy kolejnych elementów lub raczej obszarów, które są w muzyce Pana Wojciecha Błażejczyka szczególnie istotne. Pierwszym z nich są Idee, gdzie opisane zostały poglądy Habilitanta na temat szerszej roli muzyki współczesnej. Zdaniem Autora (strona 6 Autoreferatu) muzyka, obok aspektów czysto estetycznych, może wyrażać treści pozamuzyczne, zwracając uwagę szczególnie na zjawiska negatywne w otaczającym nas świecie. Następnie poruszona zostaje kwestia formy utworów Habilitanta, która jest głównie segmentowa, oparta na kontrastach. Elektronika to kolejny parametr istotny w twórczości dra Wojciecha Błażejczyka. Jest ona realizowana na dwa sposoby: jako „przedłużenie” możliwości instrumentów lub jako osobny element, ale oczywiście ściśle zintegrowany z utworem (Autoreferat str. 8 i 9). Następnym elementem jest brzmieniowość, w której najciekawsze dla Autora są dźwięki posiadające element przekształcenia i oddalenia od dźwięków „klasycznych” oraz wykorzystanie instrumentów takich jak gitara basowa, akordeon

ćwierćtonowy albo różne odmiany cytry (Autoreferat str. 9 i 10). Z kolei w aspekcie rytmiki Habilitant czerpie inspiracje z muzyki rockowej, stosując w swojej twórczości na przykład mniej lub bardziej regularne „pętle rytmiczne” z elementami „przesunięcia fazowego” (Autoreferat str. 10 i 11). Ogólnie dorobek artystyczny, koncepcje muzyczne Habilitanta i ich realizacje postrzegam bardzo pozytywnie.

Działalność pedagogiczna i naukowa

Pan dr Wojciech Błażejczyk wygłosił referaty na konferencji *Wieloznaczność dźwięku*, której organizatorem było Koło Naukowo-Artystyczne Kompozycji i Teorii Muzyki przy Wydziale Kompozycji, Dyrygentury, Teorii Muzyki i Muzykoterapii Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu (2017) oraz referaty w Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku (2019) i w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie (2020). Ukazały się trzy publikacje Habilitanta wydane przez Chopin University Press, w tym książka *Obiektofony: wykorzystanie odpadów cywilizacyjnych w utworze „Trash Music”*. Habilitant jest także kierownikiem Chopin University Electronic Music Studio.

Działalność organizacyjna

Pan dr Wojciech Błażejczyk sprawował opiekę artystyczną i merytoryczną między innymi nad koncertami studenckimi *#Elektrofonía* czy koncertami *Nowa Muzyka Nowe Technologie* na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina. Był jurorem X Konkursu Kompozytorskiego im. Zygmunta Mycielskiego w roku 2019.

Dzieło artystyczne

Jako szczególne osiągnięcie artystyczne w postępowaniu habilitacyjnym Pan dr Wojciech Błażejczyk przedstawił płytę monograficzną *General Theory of Relativity* oraz operę multimedialną *Bunkier. Fake Opera* na dwoje śpiewaków, aktora, tancerkę, zespół instrumentalny, elektronikę i wideo.

Płyta CD *General Theory of Relativity*, która zawiera pięć kompozycji Habilitanta z lat 2017-2021 (pierwsza wersja utworu M.A.D. powstała w roku 2007, ale swoją ostateczną wersję zyskała w roku 2021) została wydana przez wydawnictwo Kairos w roku 2021, wykonawcami są Klangforum Wien, Holger Falk baryton, Johannes Kalitzke dyrygent. Płyta powstała w ramach programu „Niepodległa” 2017-2022. Utwory na płycie łączy wspólna idea

wskazania, dotykania, interpretowania problemów współczesnego świata (Autoreferat str. 11). Szczegółowo inspiracje dla każdego z utworów Autor przybliży na stronie 15 Autoreferatu. Kompozycja *#NetworkMusic* przeznaczona jest na głos, zespół i elektronikę, *General Theory of Relativity* na skrzypce, klarnet kontrabasowy, fortepian, perkusję i taśmę, *M.A.D. (Mutual Assured Destruction)* na orkiestrę kameralną (14 instrumentów), *Angels of Peace* na obój/rozek angielski, klarnet/klarnet basowy, waltornię i kontrabas, *Aether* na flet, klarnet, trąbkę, skrzypce, wiolonczelę, kontrabas, fale elektromagnetyczne i live electronics. Utwory posiadają na początku obszerne objaśnienia, komentarze pozamuzyczne, grafiki, wykresy, zdjęcia, a w utworach z elektroniką także szczegółowy rider techniczny. Kompozytor bardzo precyzyjnie opisuje rozszerzone techniki gry na instrumentach. Przytoczę tylko kilka wybranych: skrzypce w utworze *General Theory of Relativity* – nacisk smyczka mniejszy niż normalnie, normalny, nieco większy niż normalnie, dużo większy niż normalnie, maksymalnie duży (strona 20 objaśnień); instrumenty dęte w utworze *Aether* – *only air, almost no pitch, air sound, along with speaking „t” and „k”, blowing into keyholes (not into mouthpiece)* itd. (strona 4 objaśnień); gitara basowa w utworze *#NetworkMusic* – preparacja gitary przy pomocy noża nad lub pod określoną struną na określonym progu (strona 19 objaśnień).

Bunkier. Fake Opera na 4 performerów, zespół instrumentalny, elektronikę i wideo zbudowana jest z 13 scen o różnorodnej obsadzie (model formalny z uwzględnieniem poszczególnych wykonawców i elementów dzieła – aktor, śpiewacy, tancerka, zespół, elektronika i wideo – zostały precyzyjnie zaznaczone w tabeli w Autoreferacie na stronie 14). Partytura opery na pierwszych stronach zawiera wprowadzenie, libretto, którego autorem jest Waldemar Raźniak, opis przestrzeni i scenografii, schemat rozmieszczenia wszystkich wykonawców, instrumentów i elementów elektroniki, zdjęcia z wykonania utworu i bardzo szczegółowe objaśnienia dotyczące instrumentów, wideo, elektroniki, wszystko w języku polskim i angielskim – łącznie są to 62 strony. Opera rozpoczyna się (i jest to jednocześnie scena pierwsza), gdy publiczność wchodzi do przestrzeni, w której utwór będzie wykonywany i płynnie przechodzi w scenę drugą (wideo i elektronika), a ta w scenę trzecią (również *attacca*), gdzie po raz pierwszy pojawiają się dźwięki instrumentów. Scena czwarta *Deep Fake* to wideo z nagrany Aktorem, którego twarz podczas mówionego tekstu zmienia się w kolejne twarze znanych osób. Kolejna scena przeznaczona jest wyłącznie na dźwięki elektroniczne, które wykonują akordeonista (grający na akordeonie cyfrowym), klarnecista (gra na EWI), perkusista (grający na samplerze), wykonawca grający na syntezatorach

i wykonawca *live electronics*. Główną oś sceny szóstej tworzą trzy duety mezzosopran – altówka, kontratenor – klarnet basowy i Aktor – saksofon, gdzie instrumentalisci powinni grać „nieco podobnie do tekstu” (strona 130 partytury PDF). Siódma scena przeznaczona jest na kontratenor i dwóch muzyków, a głos wokalny poddawany jest tutaj przekształceniom. W kolejnej scenie pojawiają się „fałszywe” instrumenty w postaci tekturowych pudeł, na których wykonawcy grają smyczkiem. Dziewiąta scena została zatytułowana jest *Taniec* i w istocie główną postacią jest tutaj Tancerka, zaś muzycy grają na przykład na cytrze węgierskiej czy autoharpie. Scena zatytułowana *Teledysk* to w zamierzeniu Kompozytora piosenka z akompaniamentem i wideo, gdzie na przykład kontratenor ma zmienić sposób śpiewania z *pop-singer voice* na *classic counter-tenor voice* (na przykład takty 70 i 78 tej sceny). Jedenastą scenę stanowią nagrane na początku (podczas wchodzenia na spektakl) wypowiedzi słuchaczy, które w trakcie trwania utworu zostały zmanipulowane i wstawione w zupełnie inny kontekst. Obrazem wideo połączona jest ta scena z dwunastym ogniwem (z dużym udziałem instrumentów), które Kompozytor zatytułował *Finał*, choć w rzeczywistości finałem nie jest, gdyż mamy jeszcze scenę trzynastą *Monolog*, gdzie pod koniec tej sceny muzycy wchodząc do Bunkra zdejmują maski i patrzą w wyobrażone, odległe, silne światło.

Zarówno utwory z płyty *General Theory of Relativity*, jak i opera multimedialna *Bunkier. Fake Opera* bardzo dobrze oddają świat muzycznych zainteresowań Pana dra Wojciecha Błażejczyka. Warstwę pozamuzyczną tych kompozycji przeważnie tworzą tematy bieżące, zagadnienia współczesnego świata, pisze o tym Autor szczegółowo na stronach 5 i 6 Autoreferatu. W Autoreferacie Habilitant opisuje także główne, stosowane w utworach zabiegi łączące pochodzenie i znaczenie pewnych tekstów lub idei z warstwą elektroniczną. Jest to na przykład wykorzystywanie tekstów z przestrzeni publicznej (wypowiedzi znanych osób albo wpisy z internetowych forów i portali) lub wykorzystywanie nagrań archiwalnych i dokonywanie na nich przekształceń brzmieniowych za pomocą elektroniki (strony 15-17 Autoreferatu). Ważną rolę w tej muzyce pełni właśnie elektronika, szczególnie *live electronics*, której stronę technologiczną Habilitant doskonale zna i potrafi tę warstwę płynnie łączyć z innymi elementami dzieła. W konstrukcjach rytmicznych muzyka dra Wojciecha Błażejczyka korzysta z powtarzających się, „zapętionych” struktur, w zakresie formy oparta jest często na ostrym montażu i kontrastach. Od strony technicznej wszystkie partytury odznacza ogromna dbałość o wszelkie detale dynamiczne, artykulacyjne, instrumentacyjne, a w konsekwencji brzmieniowe. Objaśnienia, które często zajmują kilkanaście, a nawet kilkadziesiąt stron, są

sporządzone z godną uznania precyzją. Jednak co najistotniejsze, Pan dr Wojciech Błażejczyk świadomie i warsztatowo doskonale stosuje wyszukane sposoby artykulacji, niecodzienną preparację instrumentów czy wyrafinowane zabiegi techniczne – żeby służyły muzyce, ekspresji i przekazowi dzieła. Utwory te są wyrazowo nasycone, intensywne, często szorstkie, a na tym tle (czasami tylko na krótko) tym bardziej odznaczają się fragmenty łagodne. Muzyka Pana dra Wojciecha Błażejczyka jest bardzo oryginalna i wnosi bardzo wiele stylistycznie do szerokiej panoramy muzyki XXI wieku. Bardzo pozytywnie opiniuję i z uznaniem przyjmuję przedstawione w postępowaniu habilitacyjnym dzieło Pana dra Wojciecha Błażejczyka.

Konkluzja

Niniejszym stwierdzam, na podstawie przedstawionego Autoreferatu, dorobku artystycznego, dydaktycznego, organizacyjnego oraz przedstawionego dzieła artystycznego, jakim jest płyta monograficzna *General Theory of Relativity* oraz opera multimedialna *Bunkier. Fake Opera* na dwoje śpiewaków, aktora, tancerkę, zespół instrumentalny, elektronikę i wideo, że osiągnięcia Pana dra Wojciecha Błażejczyka stanowią znaczny wkład w rozwój dyscypliny Sztuki muzyczne i tym samym spełniają wymagania Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, art. 219 ust. 1 pkt 2.

dr hab. Artur Kroschel, prof. AMP